

Dönem : 21 Yasama Yılı : 1
T.B.M.M. (S. Sayısı : 130)

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Anti-Personel Mayınların Kullanılmaması ve Ortak Sınıra Yakın Bölgelerdeki Anti-Personel Mayınların Temizlenmesi veya İmha Edilmesi Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/488)

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar 6.7.1999
Genel Müdürlüğü
Sayı : B.02.0.KKG.0.11/101-1481/2945

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 9.6.1999 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Anti-Personel Mayınların Kullanılmaması ve Ortak Sınıra Yakın Bölgelerdeki Anti-Personel Mayınların Temizlenmesi veya İmha Edilmesi Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir. Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

GEREKÇE

Anti-Personel Mayınların (APM) sorumsuzca ve ayırım gözetilmeksizin kullanılmasının sivil nüfusta yol açtığı ağır kayıplar uluslararası kamuoyunda giderek artan bir hassasiyete neden olmuştur. APM'lerin topyekün yasaklanması konusunda ortaya çıkan siyasî girişimler çerçevesinde başlatılan süreç, "APM'lerin Kullanımı, Üretimi, Stoklanması ve Transferinin Yasaklanması ve Bunların İmhasına İlişkin Sözleşmenin" 2-4 Aralık 1997 tarihlerinde Ottava'da gerçekleştirilen konferansta 123 devlet tarafından imzalanmasıyla sonuçlanmıştır. Ottava Sözleşmesi 1 Mart 1999 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Halihazırda mezkûr Sözleşmeyi 135 ülke imzalamış, 77 ülke ise onaylamış bulunmaktadır. Türkiye, APM'lerin neden olduğu yaralama ve ölümlerden ve bunun insanî bakımdan yol açtığı sonuçlardan duyulan kaygıları paylaşmakla birlikte, coğrafi konumundan kaynaklanan özel güvenlik mülahazaları nedeniyle Sözleşmeyi henüz imzalamamıştır. Yine de, uluslararası toplumun APM'lerin yol açtığı zararların önüne geçilmesi çabalarına katkıda bulunma kararlılığının bir ifadesi olarak ülkemiz, 1996 yılında APM'lerin dışsattımını ve transferini yasaklayan ulusal bir moratoryum ilan etmiş ve 1998 yılında bu moratoryumu 3 yıl süre ile uzatmış bulunmaktadır. Diğer taraftan, Sözleşmeyi komşularımızdan sadece Bulgaristan ve Yunanistan imzalamış olup; Güneydoğu komşularımızın bu yönde bir girişimi olmadığı görülmektedir. Esasen, sözkonusu bölgede mayınların özellikle terör örgütlerince ayırım gözetilmeksizin kullanılmakta olması da ülkemizin bu aşamada Ottava Sözleşmesini imzalamaktan imtina etmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Ancak Türkiye, Sözleşmenin insanî hedeflerinin ikili ve bölgesel planda alınacak önlemlerle de desteklenebileceği görüşündedir. Nitekim, askerî makamlarımızın da görüşleri alınmak suretiyle, bazı komşu ülkelerle ortak sınırlarımızın APM'lerden arındırılmasına yönelik girişimlerde bulunmaktadır. Bu çerçevede, ortak sınırlarımızın APM'lerden arındırılması ve bunların gelecekte de kullanılmaması bakımından doğrulama mekanizmaları ihdas edilmesi amacıyla Bulgaristan ile aramızda 22 Mart 1999 tarihinde Sofya'da bir Anlaşma imzalanmıştır. Anlaşmanın, onay belgelerinin teatisini müteakip 90 gün içerisinde yürürlüğe girmesi hükme bağlanmıştır. Bulgar Tarafı, onay işlemlerini 1999 yılının yaz aylarında sonuçlandırmaya çalışacağını ifade etmiş bulunmaktadır. İki ülke arasındaki dostluk, iyi komşuluk ve işbirliği ilkeleri temelinden hareketle, uluslararası toplumun anti-personel mayınların kullanılmasını, depolanmasını,

üretimini ve transferini yasaklamaya yönelik çabalarına katkıda bulunmak üzere neticelendirilen sözkonusu Anlaşmanın ülkemiz tarafından onaylanması, bu yönde bölgesel bir rejimin temellendirilmesi bakımından atılmış önemli bir adımı oluşturacak ve bölge ülkeleri arasında benzer ikili düzenlemelere gidilmesinde model teşkil etmekle, bu husustaki dış politika ilkelerimizin teyidi ve sürdürülmesi açısından katkı sağlayacaktır.

Millî Savunma Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Millî Savunma Komisyonu 5.8.1999
Esas No. : 1/488
Karar No. : 21

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 6.7.1999 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 9.7.1999 tarihinde Talî Komisyon olarak Komisyonumuza, Esas Komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna havale edilen "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Anti-Personel Mayınların Kullanılmaması ve Ortak Sınıra Yakın Bölgelerdeki Anti-Personel Mayınların Temizlenmesi veya İmha Edilmesi Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 5.8.1999 tarihinde yaptığı 6 ncı Birleşiminde, Hükümeti temsilen Millî Savunma ve Dışişleri Bakanlıkları temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip görüşüldü. Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

Anti-Personel Mayınların sorumsuzca kullanılmasının sivil nüfusta ağır kayıplara yol açtığı ve bunun da uluslararası kamuoyunda büyük bir hassasiyete yol açtığı,

Bu nedenle "Anti-Personel Mayınların Kullanımı, Üretimi, Stoklanması ve Transferinin Yasaklanması ve Bunların İmhasına İlişkin Sözleşme"nin 2-4 Aralık 1997 tarihli Ottava (Kanada) Konferansında 123 devlet tarafından imzalandığı,

Hali hazırda mezkûr sözleşmenin 135 ülke tarafından imzalandığı ve 77 ülke parlamentosunca da onaylandığı,

Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ise, coğrafi konumundan kaynaklanan özel güvenlik mülahazaları nedeniyle Sözleşmeyi henüz imzalamadığı,

Sözleşmeyi komşularımızdan sadece Yunanistan ve Bulgaristan'ın imzaladığı, bu nedenle askerî makamlarımızın da görüşü alınmak suretiyle, bazı komşu ülkelerle ortak sınırlarımızın anti-personel mayınlardan arındırılmasına yönelik girişimlerde bulunulduğu,

Bu amaçla Bulgaristan ile aramızda 22 Mart 1999 tarihinde Sofya'da bir anlaşma imzalandığı, Tasarının da bu anlaşmanın onaylanması amacıyla hazırlandığı,

Görülmektedir.

Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda ve Komisyonumuzda yapılan görüşmelerde;

- NATO bünyesi içinde sözkonusu anlaşmayı imzalamayan iki ülke bulunduğu ve bunların da Amerika Birleşik Devletleri ile Türkiye Cumhuriyeti Devleti olduğu,

- Sayın Cumhurbaşkanımızın son Bulgaristan ziyareti sonrasında hazırlanan sözkonusu Anlaşmanın benzeri anlaşmaların diğer bazı komşularımızla da gerçekleştirilmesi yönünde çalışmaların sürdüğü, İfade edilmiştir.

Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamaları takiben Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 nci ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Esas Komisyon olan Dışişleri Komisyonuna sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
Sadık Kırbaş	Hayrettin Özdemir
Çanakkale	Ankara

Kâtip M. Kemal Tuğmaner Mardin	Üye M. Metanet Çulhaoğlu Adana
Üye Gönül Saray Alphan Amasya	Üye Oğuz Aygün Ankara
Üye Rıza Ulucak Ankara	Üye Hüseyin Arabacı Bilecik
Üye Turhan Tayan Bursa	Üye Fahrettin Kukaracı Erzurum
Üye Hüseyin Arı Konya	Üye Namık Hakan Durhan Malatya
Üye Mustafa Enöz Manisa	Üye Hasan Gülay Manisa
Üye Ekrem Pakdemirli Manisa	Üye Ahmet Demircan Samsun

**MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BULGARİSTAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA ANTI-PERSONEL MAYINLARIN KULLANILMAMASI VE ORTAK
SINIRA YAKIN BÖLGELERDEKİ ANTI-PERSONEL MAYINLARIN TEMİZLENMESİ VEYA
İMHA EDİLMESİ HAKKINDA ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1. —Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.
MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.
MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.
Dışişleri Komisyonu Raporu
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Dışişleri Komisyonu 4.8.1999
Esas No. : 1/488
Karar No. : 83

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Anti-Personel Mayınların Kullanılmaması ve Ortak Sınıra Yakın Bölgelerdeki Anti-Personel Mayınların Temizlenmesi veya İmha Edilmesi Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 3 Ağustos 1999 tarihli 12 nci birleşiminde Dışişleri Bakanlığı, Millî Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

İki ÷lke arasındaki dostluk ve iyi komşuluk ilkelerinden hareketle, ortak sınırlarımızın anti-personel mayınlardan arındırılması amacını taşıyan Tasarı Komisyonumuzca uygun gör÷lerek kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkanvekili
B. Suat Çağlayan
İzmir

Sözcü
Mehmet Kaya
Kahramanmaraş

Kâtip
Mehmet Ali Bilici
Adana

Üye
Ali Tekin
Adana

Üye
Müjdat Kayayerli
Afyon

Üye
Nesrin Ünal
Antalya

Üye
Teoman Özalp
Bursa

Üye
Hasan Erçelebi
Denizli

Üye
M. Bedri İncetahtacı
Gaziantep

Üye
Mustafa Yaman
Giresun

Üye
Hüseyin Kansu
İstanbul

Üye
Osman Yumakoğulları
İstanbul

Üye
Rahmi Sezgin
İzmir

Üye
Basri Coşkun
Malatya

Üye
M. Necati Çetinkaya
Manisa

Üye
Birol Büyüköztürk
Osmaniye

Üye
M. Cengiz Güleç
Sivas